

РАДУГА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДЕТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

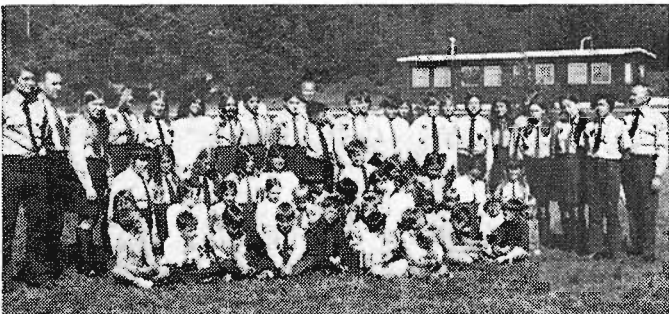
НАША ПОШТА

Тарас Коновал, 9 років з Арлінгтон Гайте, Ілл., пише: Дорога „Веселко"! Минулого літа я їздив на табір ОДУМ в Міннесоті. Був там два тижні. Ми ходили на прогулянку на гору Мовт Там. У таборі кожного дня ми купалися в озері, їздили верхи, а декілька ввечері палили ватру на площі. Кожного ранку перед сніданням піднімали прапор, а увечері знімали його. На одумівському таборі ми мали сім кабін — дві для хлопців, решта для дівчат. В моїй кабіні було дев'ять хлопців. Ми грали в футбол та плавали човнами. Старші хлопці й дівчата їздили у каюках. Я й моя сестра Олеся поїдемо й цього року на одумівський табір.

Ми з сестрою отримуємо „Веселку". Я учень четвертої класи школи українознавства при українській православної церкви св. Володимира в Чикаго.

Посилаю Вам дві світлини з табору ОДУМ. На одній я з хлопцями й виховником. На другій всі таборівки, між ними я й моя сестра.

Відповідь Редакції: Дорогий Тарасе! Дякуємо за цікавого листа з описом табору ОДУМ і за фота. Бажаємо Тобі й Твоїй сестрі доброго відпочинку на цьогорічному таборі. Як повернешся додому, напиши нам, як Ти провів час, чого навчився і пришли світлини. Вітаємо!

Леся Козак з Торонта, Канада, прислала нам такого листа: Дорога „Веселко"! Минуло чотири роки

з того часу, як наша школа ім. М. Грушевського розпочала навчання. Щороку число учнів зростало, і тепер наша школа має 150 учнів. Кожного року приготвуємо якісь імпрези — вистави, концерти, пописи. Цього року загоствив до нас св. Миколай з дарунками. Ми мали також „ялинку", під час якої діти деклямували, співали коляди й забавлялися. Ми влаштували концерт на честь Т. Шевченка. На доказ пошани й любови до Кобзаря кожний учень вивчив напам'ять один вірш. Я вивчила вірш про Шевченка з „Веселки". Всі діти вивчили кілька мелодій на слова Т. Шевченка. Концерт був вдалий, і це ми завдячуємо нашим учителям, які його з нами підготували. Зокрема ми вдячні нашому панові директорові.

Цим дописом хочу захопити наших учнів передплатити „Веселку".

Відповідь Редакції: Дорога Леся! Твій допис про життя й працю школи ім. Грушевського дуже цікавий. Масте доброго пана директора й учителів, що не жаліють часу й труду навчати вас і приготвувати гарні імпрези. Дякуємо за турботу про „Веселку". Ждемо чергового Твого листа.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У ч. „Веселки" за травень-червень ц. р. у статтєй ці про 70-ліття Едварда Козака-ЕКА у четвертому рядку внизу правої шпальти пропущено один рядок. Правильний текст звучить: Вітаємо й бажаємо йому ще багато-багато років у кріпкому здоров'ї працювати для українських дітей. Читачі „Веселки" просять ЕКА й далі втішати їх своїми ілюстраціями та сміховинками в нашому журналі!

Шановного Ювілята й Читачів перепрошуємо за недогляд — Редакція.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагус Колегія з членів Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 дол. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

Обкладинка роботи Галини Титли.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Божемський — Будують шатро

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Ніни МРИЦ

ПІСНЯ ПРО ВАКАЦІЇ

Авто трубить тра-ра-ра,
Випливає з хати:
Ваканційна вже пора,
Хлопчики й дівчата!

Авто трубить тра-ра-ра
Дружно — не сердито:
Виїжджайте із двора,
Поки тепле піто!

Авто трубить тра-ра-ра:
Гей, збирайтесь, діти!
Час туди, де воля, гра,
Сонечко і квіти.

Авто трубить тра-ра-ра,
Мчиться поза місто,
Тут долина, там гора —
Скрізь зепено, чисто.

Авто трубить тра-ра-ра,
Тут ліси, там води —
Їде, їде дитвора
В гості до природи.

„ЗДОРОВ, ЗЕЛЕНИЙ ГАЮ!“

Приїхали!.. Тиха діброва
І озера синя гладінь —
Автобус постояв і знову
Помчався туди, в далечінь.

А ми запишились у лісі,
Неначе звірки лісові —
Гей, як то приємно і втішно
Снакати кругом по траві!

Отут спочивати ми будем,
Між квітів і тінявих віт,
Про місто, про гапас забудем,
Ліс, табір, вода — то наш світ.

Здоров був, зелений наш гаю,
Чи приймеш у гості діток?
За те ми тобі заспіваєм
Найкращих своїх пісеньок.

За те тобі, гаю, розкажем
Казок, найгарніших з усіх,
І жартами серце розважим,
Бо жартів у нас повний міх.

Наш табір назвем „Чорногора“,
Царма, що верхів нема тут,
Хоч річка тутешня нескора,
Вона буде зватися „Прут“.

Дуби обступили гапіву
І дивляться німо згори
На табір, на шатра у травах,
На браму й струнні прапори.

На брамі вартує вже стійка:
Насуплена грізно Марійка —
Чому? Та тут зайві слова:
Вона ж не щобудь — вартова!

А потім на зміну Марійці
Там стане чорнявий Степан,
Такий неприступний на стійці,
Мов справді великий він пан.

Щоранку, як сонечко встане,
У таборі свищик сюрчить:
Сюррр-сюррр — і малі таборяни
Зіскакують з піжон умить.

На ранкову руханку жваво
Біжать чимскоріш на майдан;
Тому, хто останній — неспава:
Назвуть його „пізній Іван“.

А раз, ще і сонце не встало,
Сіріпа досвітня пора,
Якесь пташеня заскурчало
На гілці низькій, край шатра.

Як схопиться Сень без принуви!
Уже й одягнувся в один мах:
Штанята надів він на руки,
На ноги сорочку натяг...

І вибіг з шатра, щоб останнім
Іваном не бути в цей день —
Зате став Іваном він „раннім“,
Назавжди пишився ним Сень.

Усякі веселі пригоди
Трапляються дітям щодень —
Читаємо з книги природи,
Вчимося пташиних пісень.

А як розгоряється ватра,
А іскри танцюють вгорі,
Хатинами рідними шатра
Здаються малій дітворі.

Ввижаються гори в япинах,
Розкішні сади у цвіту,
Мов шепче у сні Україна
Нам назву свою золоту.

ІВАСИК-ДУРНИК

КАЗКА

(Ілюстрації Юрія Матушевського)

I.

Було це давно. Ще за царя Гороха, як було людей трохи. Жив тоді один заможний чоловік і мав трьох синів-соколів.

Гарні сини були, та не однаково вдачу мали. Два старші були до господарства завзяті: з ранку до ночі з батьком працювали, добра наживали.

Молодший же, Івасик, до роботи не брався, з хлопцями не бавився, а все любив насамоті бути. Влітку блукає по лісах та байраках або над річкою цілий день просидить. Взимку у запічку все щось майструє та пісень співає.

Добре співав Івасик, а ще краще грав на сопілці, яку сам собі й зробив.

Намагався батько Івасика до роботи привчити, та нічого не виходило з того.

Пошле його вівці пасти, а він сяде собі під деревом, витягне сопілочку і як заграє, то все на світі забуде.

Грає Івасик, а вівці людські хліба толочать. Скаржаться сусіди батькові на пастуха-роззяву. Розлютиться батько на дурника-невдаху, вхопить канчука і до сина. Щастя його, що хоч мати боронила.

А Івасикові хоч би що. Батько б'є його, а він своїми тихими очима дивиться на нього, ніби питає:

— Не розумію, за що, тату, б'єте мене?..

Все перепробував батько: і просьбою і грозьбою привчав до роботи Івасика. Втратив надію й махнув рукою: що, мовляв, з таким дурником вдієш?

Не любили й брати його. Все журилися та бідкалися, що по батьковій смерті мусять годувати Івасика-Дурника до смерти. Не вірили брати, що він собі на хліб заробить.

Бувало в жнива брати Івасикові день і ніч у степу працюють, а він ходить та ви-співає.

Накричать на нього, то він гляне своїми лагідними очима й питає:

— А що маю робити?

Що не дадуть йому — нічого не вміє. Сплюнуть брати та й знову до роботи.

Мати ж плаче та все боронить свого сінка-невдаху:

— То йому пороблено, — каже.

II.

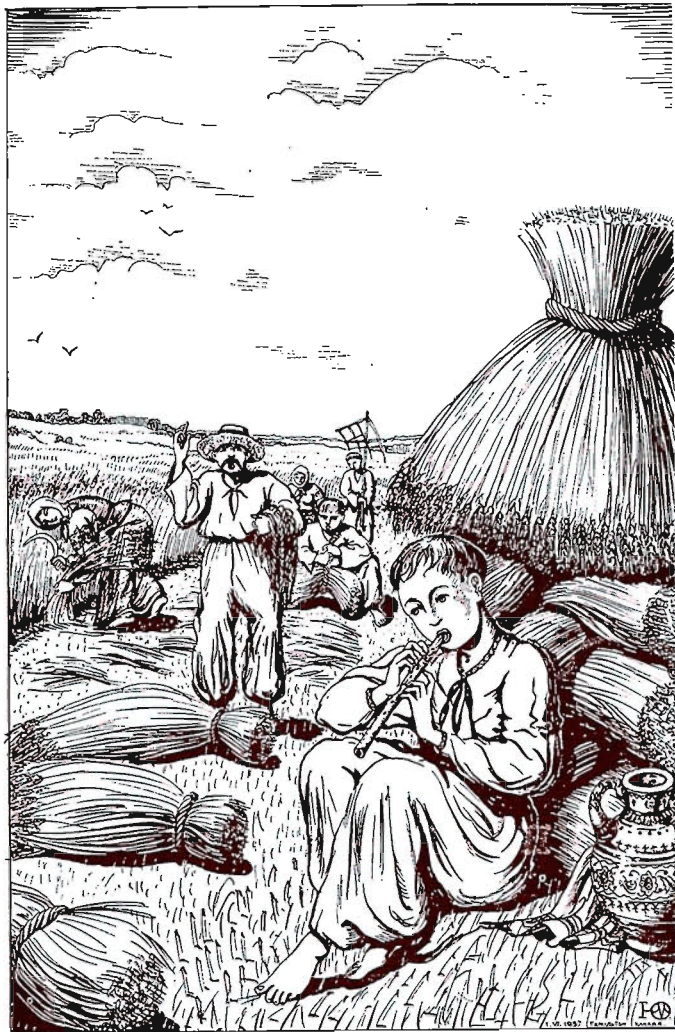
Наказав раз батько синам зорати найкраще поле й посіяти пшеницю. Добра пшениця вродила: густа, як очерет, а колос важкий, що, як роги, до землі звисає. Росте пшениця вже й половіти стала, але одної ночі щось витолочило чималий кусок ниви.

Послав батько старшого сина наніч пшеницю вартувати. Пішов старший син вартувати, сів на полі й просидів до півночі, а тоді не зчувсь, як і заснув. Прокинувся вранці і бачить, що щось потолочило вже з другого боку. Дуже соромно йому стало, що проспав, але що зробиш? Почухав потилицю й пішов додому.

На другу ніч пішов середульший син на варту. І з ним те саме сталося. Приходить вранці додому сумний і роздратований, що проспав.

На третю ніч збирається Івасик вартувати. Кинув батько зневажливим оком на нього та й каже:

— Піду сам, бо коли розумні сини не встерегли, то ти, дурню, і поготів не вбережеш.

А Івасик уперся: піду та й піду! Мати й собі просить батька пустити Івасика на варту. Батько згодився.

Взяв Івасик сопілку й пішов. Сів на межі, поспівав трохи, а тоді ліг під обміжок, притаївся й не шелесне. Чує, опівночі щось як загуде, як зашумить, мов буря страшна піднялася. Дивиться, а на нього кінь летить. Та баский такий! А в коня того з ніздрів огонь вихоплюється, з вух дим курить, а з-під копит земля летить.

Тільки кінь на передні коліна впав, щоб лягти і в пшениці покачатись, а Івасик, як кішка, скочив на загривок, вчепився за шию й сидить. Що кінь не робить: і ногами б'є, і цапа стає, а Івасик як прикипів до нього. Лиш приговорює:

— А будеш нашу пшеницю толочити! Не пущу тепер! І не думай!

Став кінь, як укопаний, і каже:

— Переміг ти мене! Відпусти, то я тобі у великій пригоді стану.

Здивувався Івасик, почувши таку мову:

— У якій же ти мені пригоді станеш? Не толочи нашої пшениці, то й відпушу.

— Не буду!

Івасик стрибнув з коня, погладив його по шиї й каже:

— Та й гарний ти, коню! Хотів би я тебе мати.

А кінь йому:

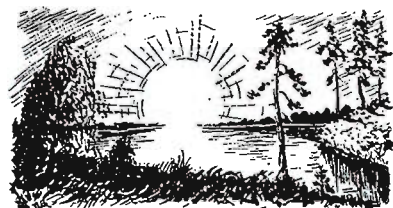
— Коли я буду тобі потрібен, вийди на це місце й промов:

**Коню мій милий,
Коню мій любий!
Стань переді мною,
Як ліс перед травою!**

Сказав та й зник. Тільки зашуміло за ним.

(Закінчення буде)

Пояснення-словничок: добра наживати — дороблятися майна; байрак — яр порослий лісом і кущами (wooded valley, ravine); запічок — заглиблена частина печі, на якій можна спати або сидіти (place between the stove and wall, stove niche) хліба — збіжжя на полі (grain); толочити — топтати (to tread, tramp down (grass, plants)); роззява — неуважний, забудькуватий (gaper, gaping fool); канчук — нагай, батіг зроблений із скручених шкіряних пасів (whip, scourge made of twisted leather straps); колись у вихованні дітей вживали тілесної кари; бідкатися — побиватися, журитися (to be worried); невдаха — людина, що їй в житті не ведеться (unlucky, unsuccessful, unfortunate person); то йому пороблено — він наврочений, заворожений — забобонна віра, що чарами можна спричинити невдачу, каліцтво, недугу чи смерть людини (to induce a misfortune by means of sorcery, to be bewitched); половити — міняти, втрачати краску (to fade, to lose color); збіжжя половіс — жовкне (grain is turning yellow); потилиця — задня частина голови; почухати — пошкрябати (to scratch); поготів — напевно (sure); баский — жвавий (mettlesome); ніздрі — nostrils; кішка — кітка; загривок — nape of the neck; стати в пригоді — допомогти.

Текст: Галина ЧОРНОБИЦЬКА

Ілюстрації: Ніна МРИЦ

Музика: Осип ЗАЛЕСЬКИЙ

КВІТИ КОЛЬОРІВ ВЕСЕЛКИ

(Пристосовано для показу на сцені, в залі або на шкільному подвір'ї)

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Група червоного кольору: дівчинка Пізонія, хлопчик Королевий цвіт, хлопчик Квітка Маку.

Група оранжевого кольору: дві або три дівчинки Нагідки.

Група жовтого кольору: дві дівчинки Кульбабки, два хлопчики Козельці.

Група зеленого кольору: два хлопчики Листки (клена або каштана), дві дівчинки Пузечки Трави.

Група блакитного кольору: кілька дівчаток Незабудьок.

Група синього кольору: два хлопчики Дзвіночки, два хлопчики Косинці (сокирки).

Група фіялкового кольору: дві дівчинки Фіялки і один хлопчик Сон Весняний.

1-ий вихід. „ВЕСЕЛКА” вітається і говорить:

Я ваш журналік „Веселка”. Я вам допомагаю вчитися і розважатися. Розкажучу вам про Україну і навчаю любити її. Також допомагаю пізнавати навколишній світ, природу, її форми, кольори, звуки... Сьогодні побачите п'єску нашої авторки Галини Чорнобицької. В цій п'єсі виступають Квіти, забарвлені в головні кольори, тобто кольори веселки. Веселку на небі ви всі бачили. А чи пам'ятаєте, які кольори у веселці? А в якому порядку вони йдуть?

Ось, коли познайомитеся з цією п'єскою, то будете краще пам'ятати.

Тепер побачите квіти. Це українські квіти — всі вони ростуть у садочках, у степах, на полонинах і в лісах України.

2-ий вихід. Група **ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ** — про-
казують або співають:

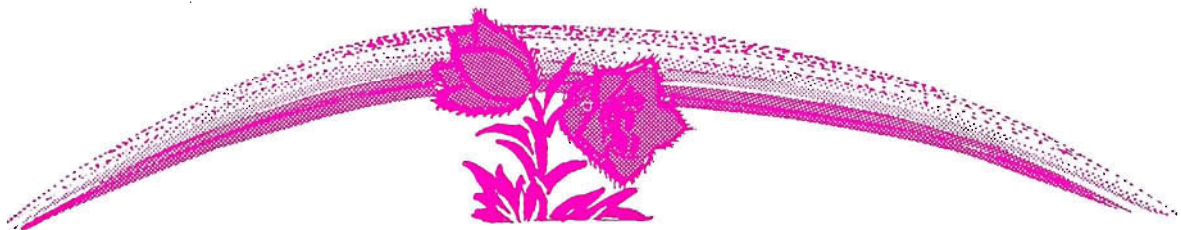
усі разом: Ми червоні гарні квіти
лишно розцвіли,
перший колір у веселки
ми собі взяли.

Півонія: і півонію червону,
Королезий цвіт: й королевий цвіт,
Квітка Маку: і червону квітку маку
всі разом: любить цілий світ.

(Одягнутий у червоний колір стає на передньому
плянні сцени, останні відходять вглиб сцени.
Цей рядок стосується до всіх груп.)

3-ій вихід. Група **ОРАНЖОВОГО КОЛЬОРУ:**

всі разом: Я оранжова нагідка,
українська мила квітка,
у веселці другий колір —
за червоним стану в коло.

4-ий вихід. Група ЖОВТОГО КОЛЬОРУ — про-
казують або співають:

Культячки: Ми культурачки,
Козельці: ми козельці —
разом: третій колір у веселлі:
жовті, жовті наші квіти,
люблять нас веселі діти.

(Продовження буде)

5-ий вихід. Група ЗЕЛЕНОГО КОЛЬОРУ — про-
казують або співають всі рядки разом. При
тому, коли вимовляють слова „листя” і „тра-
ви”, відповідно підіймають свої тижки вище.

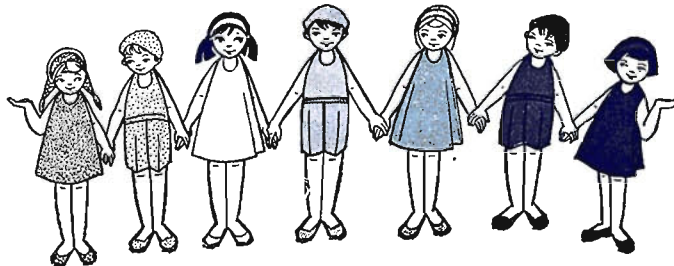
разом: Є четвертий колір всюди,
всюди зелень бачать люди,
бо зелені трави й листя
є на фермі, є у місті.

КОСТЮМИ:

Залежить від спроможности. Мамам і вихователь-
кам вільно фантазувати, починаючи від простих додат-
ків (шапочки-квіти, квіти в руках тощо) аж до балет-
них костюмів. О б о в' я з к о в о тільки: одному в кож-
ній групі дати відповідний колір с у ц і л ь н о. Можна
одягнути в туніку не коротшу, ніж до колін. А ще про-
стіше: взяти пілку пластику або якоїсь тканини (смуга
достатньої довжини для передньої і задньої пілки, тро-

хи ширша як половина об'єму дитини). Посередині ви-
різати отвір для голови. Одягти і скріпити передню й
задню пілку в поясі. Тканина чи пластик мусять бути
точно відповідного кольору, чистий — без узорів.

На голови дівчаткам великий бант, хлопчикам
шапочки. Кожному схематична квітка на тичці такої
довжини, щоб квітка виступала над головою.

КВІТИ ВЕСЕЛКОВИХ КОЛЬОРІВ

СЛОВА - Г. ЧОРНОБИЦЬКА
МУЗИКА - О. ЗАЛЕСЬКИЙ

Allegretto

ГОЛОСИ

mf

МИ ЧЕР - ВО - НІ

Piano

mf

ГАР - НІ КВІ - ТИ ПИШ - НО РОЗ - ЦВІ - ЛИ,
ПЕР - ШИЙ КО - ЛІР У ВЕ - СЕЛ - КИ

МИ СО - БІ ВЗЯ - ЛИ.
І ПІ - ВО - НІ - Ю ЧЕР - ВО - НУ, Й КО - РО - ЛЕ - ВІЙ

ЦВІТ
І ЧЕР - ВО - НУ КВІТ - КУ МА - КУ ЗНА - Ї ШІ - ЛІЙ СВІТ.

Я о-

РАН-ЖО - ВА НА - ГІД - КА, У - КРА - ІНСЬ - КА МИ - ЛА КВІТ - КА, У БЕ - СЕЛ - ШІ ДРУ - ГИЙ

КО - ЛІП ЗА ЧЕР - ВО - НИМ СТА - НУ В КО - ЛО

МИ КУЛЬ - БАБ - КИ. МИ КО - ЗЕЛЬ - ШІ

РЛ. 1972
4/1256-2

ТРЕ - ТІЙ КО - ЛІР У БЕ - СЕЛ - ШІ, ЖОВ - ТІ, ЖОВ - ТІ НА - ШІ КВІ - ТИ, ЛЮБ - ЛЯТЬ НАС БЕ -
 СЕ - ЛІ ДІ - ТИ.
 Є ЧЕТ ВЕР ТИЙ КО - ЛІР ВСЮ - ДИ, ВСЮ - ДИ ЗЕ - ЛЕНЬ БА - ЧАТЬ ЛЮ - ДИ, БО ЗЕ - ЛЕ - НІ
 ТРА - ВИ І ЛЮГ - ТЯ С НА ДАР - МІ, С У МІС - ТІ.

РА. 1972
Ч. 1256-1

(Продовження буде)

ПРИГОДИ МАВПИ ЧІЧІ

I

Якось раз, не знати звідки,
Мавпа вирвалась із клітки...
І сказала мавпа: „Годі
Нудьгувати в загороді!
От піду я навманья,
Роздобуду десь вбрання,
Стану схожа на людину,
Й погуляю хоч годину.”

Вскочила в одну крамницю,
Вибрала собі спідницю,
А до неї — гарну блюзку
(От біда, що в плечах вузько!)
Одягла руду перуку,
Та й пішла стрибком по бруку.

Всі дивуються, що мавпа
У такі вдяглася шати,
Сповільняють швидкість авта,
Мусять мавпу обминати!

Прибігає поліцай,
Докоряє: „Ай-яй-яй!
Знає в нас дитина кожна,
Окрім тебе, що не можна
Поміж авт іти по бруку!”
Взять хотів її за руку,
А вона за шапку — хвать!
І давай чимдуж тікати!

На куші обдерла віття,
Повалила кошик сміття,
Перекинула візок,

Вкрала в когось огірок,
Сіла зручно на вербі,
Та й полуднує собі.

Попоїла, відпочила,
Та й пішла, куди схотіла.

Вісті мчать, як стріли,
Крізь доріг мережі:
— Мавпу ми зустріли
У людській одежі!

А на вулиці широкій
Юрчик жив червоношокий.
Він щасливий небувало,
Бо й насправді є чого:
Тільки вчора святкували
День народження його,
І батьки дали для сина
На педалях авто сине!

Цілий день Юрко учився
Автом їздити; втомився...
Мама кличе вже Юрка,
Щоб напився молока.

Попоїв, спочив на мить
Та й до авта знов біжить.
Тільки що це? Може, сон?
Авто зникло!

Он-он-он,
Аж далеко, у долині,
Хтось сидить у авті синім!
Довгі кіски видно з авта —
„То, мабуть, сусідська Марта!“ —
Юрчик скрикнув і побіг
На всю швидкість дужих ніг.
А за ним побігла й мама,
Затривожена так само...

Ох, намучились немало,
Поки авто наздогнали...

Придивились — то ж не Марта,
А в перуку вбрана мавпа!
Показала їм язик
І втекла у чагарник!

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: Загорода, загорожа — місце, обведене парканом або плотом, чи взагалі закрите місце (fence, enclosure, hedged in yard); навмання — наосліп (blindly, thoughtlessly); стрибком — підскоком; брук — викладена каменем, бетоном або асфальтом дорога (pavement); шати — дорогий одяг; хвать — швидко вхопити (snar up); педаль — порушуваний ногами пристрій, що урухомлює ровер, іграшкове авто і т.п. (pedal); чагарник — кущі, зарості (thicket, brushwood).

Катерина ПЕРЕЛІСНА

КУЛЬБАБИ

Вчора травка зеленіла,
А кульбабок не було...
А сьогодні — гляньте, скільки
їх, жовтеньких, розцвіло!

Ах, які вони м'якенькі,
Як притулиш до щоки!
Зробим ми ланцюг великий
І на голови вінки!

Кульбаба — blowball, dandelion; щока — cheek.

БАБАЙ

РОДОВІД

(Скоромовка)

Купьбаба мапа бабу,
Із баб купьбаб купьбабу,
І пракупьбабу бабу,
Що мапа також бабу,
А баба пракупьбаби
Була пра-пра-прабаба
Всім бабиним купьбабам.
Така була купьбаба —
Сама купьбабам баба!

(З „Лиса Микити“)

ЗАЙЧИК-ПОБІГАЙЧИК

ЗАЙЧИК І ВЕДМІДЬ

Став собі жити Зайчик-Побігайчик щасливо. Але й дітки у нього вивелися. Аж тут велике лихо впало на всю лісову звірячу громаду та й на Зайчика-Побігайчика.

Появився в лісі ведмідь та такий дужий та лютий! Іде було по лісі та й душить і роздирає все, що здибас. Бачать звірі, що так він скоро все лісове населення винищить, та й умовилися з ним, що будуть посилати йому щодня по одному з-поміж себе, на кого жереб випаде.

Одного дня випав жереб на Зайчика-Побігайчика. Перелякався бідний, та що робити! Ходили інші, мусить і він! Скликав усю родину, попрощалися, наплакалися та й рушив у дорогу. Іде нога за ногою, рясні сльози втирає та зідхає.

Аж ось бачить — серед лісу криниця кам'яна з цямриною, а внизу вода глибока. Став Зайчик-Побігайчик над цямриною, заглядає вниз, а сльози тільки кап-кап у воду. Але, побачивши у воді свою подобу, почав придивлятися та й зразу повеселішав. У його голові з'явилася щаслива думка, як би йому й самому від смерті врятуватися і весь ліс урятувати від лютого ведмедя. І от він щодуху побіг до ведмежої гаври.

Було вже надвечір. Ведмідь уже зголоднів, ждучи, кого то пришлють йому. Він був лютий з голоду і, коли побачив зайчика, рикнув на нього, що було сили. Той злякався, та скоро стямився і промовив якнайчемніше:

— Не моя в тім вина, вельможний пане! Сьогодні, в день твоїх ім'янин, послали звірі до тебе нас чотирьох, щоб ти, вельможний паночку, мав добру вечерю.

— Ну, та чого ж так пізно приходиш? І де ті три? — запитав ведмідь.

— Трапилася нам по дорозі недобра пригода. Вискочив із кам'яного замку величезний ведмідь та й до нас, щоб нас з'їсти. Ми почали проситися, що нині твої ім'янини, і дуже негарно буде, коли ти в такий день будеш без вечері. Та де тобі — і слухати не хоче! „Я тут пан, — кричить, — і я один маю на вас право!“ Ледве-ледве я упросив його, що хоч мене одного пустив до тебе.

Розлютився ведмідь.

— Заведи мене, нехай розірву його на дрібні шматочки!

Попровадив Зайчик-Побігайчик ведмедя до криниці та й каже:

— Велика твоя сила! Бач, твій ворог, як тільки побачив тебе, зараз сховався до свого замку.

— Де ж він!? — кричить ведмідь, оглядаючись навкруги.

— Заглянь ось сюди! — сказав зайчик і підвів ведмедя до криниці.

Став ведмідь над цямриною, глянув униз, аж там справді ведмідь!

— Бачиш свого ворога? — питає зайчик.

— Я не буду я, коли його звідти не дістану! — сказав ведмідь та як рикне з цілого ведмежого горла вниз у криницю! А з криниці як не відіб'ється його голос удвоє сильніше!

— Га, так? — скрикнув ведмідь. — Ти мені ще погрожуєш? Ось я тобі покажу!

Із цим словом ведмідь ба-бах у криницю та й потонув. А заєць побіг щодуху до звірів і розповів їм, як то він перехитрував ведмедя і врятував їх усіх від тяжкого нещастя.

НОВА НАУКА

Розійшлася слава про Зайчика-Побігайчика по всьому лісі, серед усієї звірини лісової. Це дуже тішило не лише самого Зайчика-Побігайчика, але й увесь заячий рід. Вже й інші гризуни почали до

рідні з ними охочіше признаватися. Вже і язиката білочка не тикала їм, що вони безхвості. Старий хазяїноватий ховрашок, стоячи на своєму горбочку під лісом, тепер привітніше почав вітатися з родичами, коли який біг повз нього. Польові миші переказали про Зайчика-Побігайчика хатнім мишам. І так навіть у селі знали про славного, хороброго та мудрого Зайчика-Побігайчика.

Та відтепер Зайчик-Побігайчик уже не чванився. Чим більше він до розуму приходив, тим більше бачив, що багато ще треба йому знати, багато дечого навчитися.

Одного разу зібрався він і сказав: — „Піду в село та й принесу щось вам нове”. А то був вечір у суботу. Переночував він у капусті на лані. Як настав день, присів у борозні за купкою бур'яну, сидить, розглядається. Було то біля толоки. По полудні походились туди парубки на танець. Сидить зайчик у капусті та й приглядається, як парубки танцюють. Гадає собі: „От, коли б я цього навчився, не було б мені зле з цим!”

Став він придумувати, як би то так удати, як вони танцюють. Приглядається, як вони перебирають ногами, та й собі пробує так само. Все добре йшло б, тільки зле йому було крутитися самому.

— „У них, — каже сам до себе, — у кожного є своя дівчина, а мені самому трудно так потрапити”. Довго він дивився на те, бо мав час від полудня до вечора.

Пам'ятливий був Зайчик-Побігайчик. Усе запам'ятав, як парубки танцювали. Коли настав ве-

чір, вискочив на край толоки та й почав сам пробувати танцювати. Пробував, пробував, аж поки не навчився. Тоді побіг у ліс. Ще був далеко від того місця, де зайці збиралися, та й заспівав собі так по-парубоцьки, як парубки співали. Як заспівав, то всі зайці прискакали та питаються, де він навчився такого співу. А він каже:

— Я не тільки це вмю, але й щось далеко краще!

Питають зайці, що він ще вмів, та він зразу не сказав.

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: дітки — здрибніло: діти; жереб — lot; цямрина — обмурівка криниці (surb around a well); гавра — ведмеже лігво (den, lair); ба-бах — вислів, що означає упасти стрімголов; гризун — rodent; толока — спільне пасовище (common pastureland).

ДОЛЯ ПОМАРАНЧІ

Я була великою золотистою помаранчею. Щасливо жила собі й нікого не турбувала. Та згодом мене стрінуло нещастя. Одного дня, коли я солодко дрімала під теплим сонячним промінням у своєму зеленому дереві-домі, мріючи про своє майбутнє, нагло вхопила мене велика, груба, чорним волоссям густо вкрита рука. Наче набрякла стриманим гнівом, вирвала мене з обіймів моєї матері-гілки і жбурнула в брудний лантух. І не отямилась я, коли вже мене обмили, оглянули, оцінили, поклали в скриньку й повезли до міста.

Безрадість і жах оволоділи мною. Хоч навкруги, наче злякані вівиці, тиснулись інші помаранчі, своєю поведінкою вони тільки збільшували мій переполох. Не ветигла я ще подумати, як би то себе зберегти, коли вже почали з мене витискати сік, моє життя. І витиснули того соку ледве півсклянки. Невже варто було мене нищити за такий малесенький прибуток?

Розуміється, я стала вже безвартісною. З мене зсталась тільки шкуринка. Та ба, знову невідомо чия рука штовхнула мене в бурю паперову торбину, а там за якийсь час підняла мене велетенська машина. Вона грізно буркотіла й страшно сопіла, коли везла мене в

незнану дорогу. Та раптом вона зупинилась і, мов сердитий ведмідь-бурмило, метнула мене у величезний котел з такою силою, що здавалось, аж земля затряслась. Щось несамовито заклекотіло, затарахкотіло, і великі залізні зуби почали раз-у-раз рвати та розшматовувати мою шкурину на дрібненькі кусники.

Ах, чому люди такі жорстокі? Нащо вирвали мене з рідного та щасливого оточення? Чому так безпощадно знищили? Чому не дали ще трішки пожити, щоб я могла розвинути у повній красі й ще довго прикрашувати той Богом створений, золотим сонцем залитий, жовтогарячий сад-рай? Ах, чому?

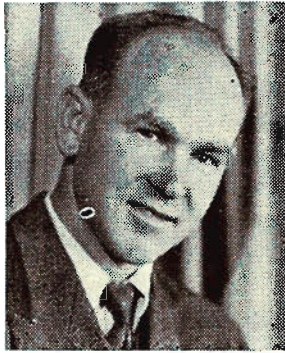
Тому — що я помаранча, а моє призначення — рости, дозрівати, щоб виплекати в собі найкращий овочевий сік і ним тебе, люба українська дитино, оздоровляти. Бо така моя доля, доля помаранчі!

Написав для „Веселки” англійською мовою 12-літній Роберт Фрейзер з Детройту, коли довідався від Марусі Синенської про цей журнал. Маруся переклала це оповідання.

ВІТАЄМО ПИСЬМЕННИКА ДМИТРА НИТЧЕНКА - ЧУБА В ДАЛЕКІЙ АВСТРАЛІЇ

Кожного року читаєте у „Веселці”, що в місяцях листопаді-грудні відбувається „Двомісячник Української Дитячої Книжки”. Довідуйтеся також про конкурси читання рідних книжок. Ці змагання в читанні зокрема добре проходять серед школярів Рідних Шкіл в Австралії.

Двомісячник Української Дитячої Книжки і конкурси читачів започаткував дитячий письменник, член Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, співробітник „Веселки”, учитель, виховник і організатор українських шкіл в Австралії Дмитро Нитченко-Чуб. Він проживає в Нью-Порті коло Мельборну. Там учить у школі, працює як інспектор Рідних Шкіл, опікується нашою молоддю, редагує для неї сторінки в місцевій українській пресі („Вільна Думка”, „Українець в Австралії”) та заохочує дітей і молодь до творчої письменницької праці.

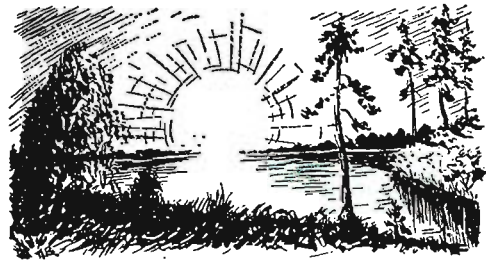

куленка. Обкладинки обох цих книжок репродукуємо в цій статтейці.

Дуже цікавою книжкою Д. Чуба є „Живий Шевченко”. Її люблять читати молодші і старші читачі.

З нагоди 65-ліття Д. Нитченка-Чуба „Веселка” із своїми співробітниками й читачами бажає Ювілятові прожити ще довгі роки, співпрацювати в нашому журналі й написати ще багато оповідань для українських дітей.

В. Б.

Дмитро ЧУБ

РАНОК

Дзвенить піснями ранок,
Купається в росі,
А сонце із-за хмари
Дивується красі.

Співає пташка знову,
Зустрівши саяво дня,
А промінь з трав шовкових
Вже роси проганя.

На полі знявся вітер,
В траві зашепотів
І швидко геть за обрій
В простори попетів.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

МІЙ ПАСЬ

Надворі була чудова погода, і ми з товаришем вирішили поїхати на спортову площу. Уже мали сідати на вельосипеди, як Кріс крикнув:

— Ігоре, подивись! — і показав рукою вбік.

Я побачив, як якийсь хлопець націлився рушницею на рябу пташку, що ходила по землі й шукала поживи. Я хотів крикнути, щоб не стріляв, але в той час гукнув постріл. Пташка підлетіла, але зараз же впала на землю. То була сорока,

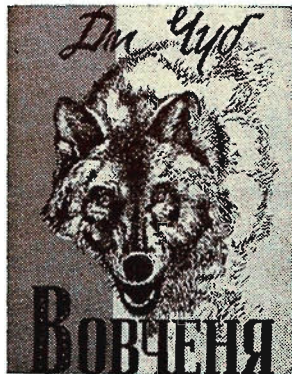

Читачі „Веселки” знають Дмитра Чуба (це літературне псевдо Д. Нитченка) з його оповідань і дописів про життя й працю українських школярів в країні кенгуру й веселих кукабар. Він присилає також до „Веселки” письменницькі спроби австралійських дітей, які друкуються у нашому журналі в рубриці „Юних авторів”.

У квітні ц. р. австралійські українці, вдячні Д. Нитченкові-Чубові за його письменницьку, учительську та громадську працю і любов до дітей, відзначили 65-ліття його життя. „Веселка” вислала Ювілятові письмовий привіт.

Дмитро Нитченко-Чуб народився на Полтавщині, високу школу закінчив у Харкові. Замолоду почав писати, зокрема для дітей і молоді. Після другої світової війни поселився в Австралії і там уже понад двадцять років трудиться для школярів і юних читачів.

Найкраща книжка Д. Чуба, яка вийшла в Австралії в мистецькому оформленні П. Вакуленка, це збірка пригодницьких оповідань „На гадючому острові”. Героєм оповідань є юнак Василько. Прочитайте цю книжку, і довідаєтеся про всякі австралійські тварини та про небезпечні пригоди, які трапилися Василькові. Для дітей молодшого віку Чуб написав збірку оповідань і віршів п. н. „Вовчєня”, також з ілюстраціями П. Ва-

„мегпай” по-тутешньому. Ми з жалем дивилися на неї. За кілька хвилин птаха почала втікати, та хлопець піймав її й поніс до хати. Ідучи, повернув до нас голову і сказав: „Це мій птах і я вам його не дам!”

Ми нічого не відповіли, тільки зажурені тим, що сталося, дивилися вслід за хлопцем. Ідучи, ми оглядалися й незабаром побачили, як він виніс пташку й посадив на гілку сусідового дерева. Сорока відразу вибралася на найвищу галузку, але літати, видно, не могла.

— Що робити, як урятувати пташку? — запитав мене Кріс.

— Не знаю. Хіба ходім на те подвір'я і попросім людей, щоб дали нам поранену пташку.

— Ходім! — сказав охоче Кріс.

Ми зайшли на те подвір'я, де на дереві сиділа поранена пташка. Нам дозволили, навіть дали мітлу, щоб ми нею могли дістати. Кріс швидко виліз на дерево й легенько торкав пташку мітлою. Сорока ніби зрозуміла, чого ми хочемо, і стала на мітлу. Правда, коли ми взяли її в руки, то вона боронилася й кусала нас. З правого крила в неї капала кров.

Коли мама побачила нашу пташку, почала допитуватися: „Що це ви принесли? Де взяли? Як упіймали? Чи дуже поранена?” Побачивши кров, запитала, де ми будемо її тримати та чим годувати.

Ми вирішили тримати птаху спочатку в клітці, де колись жили два сірі зайчики. Спершу сорока билася об стінки клітки, дряпалася по дротяній сітці, шукала виходу. Та поранене крило звисало і, мабуть, дуже боліло.

За якийсь час вона заспокоїлася, а ми дивилися на неї та думали, якби їй допомогти. Ми поклали впоперек клітки на різній висоті патики, щоб сорока могла на них сидіти і стрибати.

Але чим її годувати? Я подивився в енциклопедію і знайшов, що сорока-мегпай найбільше любить сире м'ясо. Ми швидко нарізали дрібненько м'яса, поставили ще сиру та води. Але птах зразу нічого не хотів їсти. Це нас дуже турбувало. На другий день він почав їсти, але тільки з руки, а сам нічого не дзьобав. За кілька днів птах звик до мене і вже не кусав, а я його дуже полюбив. Я назвав його Паск. Він дивно кричав, не так, як інші сороки.

Пізніше ми почали пускати його на подвір'я, щоб ходив і вправляв своє крило, яке ще й досі звисало. Він не літав, а швидко бігав.

Аж одного дня, десь так по шістьох тижнях, як я повернувся зі школи, то Паска не було.

— А де ж Паск? — запитав я маму.

— Не знаю, сину! — відповіла мама. — Коли я прийшла з міста, то його вже не було. Я всюди шукала, але не знайшла.

Минуло ще два тижні. У п'ятницю я прийшов зі школи, а мама каже:

— Я бачила твого Паска по дорозі з міста. Він ходив у сусіда по подвір'ю і кричав. Коли я підійшла до нього, він знявся й полетів. Він важко літає, але впіймати його вже неможливо.

З того часу я часто бачу нашого Паска. Я пізнаю його по дивному крику і по правому крилі, що все ще трохи звисає. Він живе у нашого сусіда на високих ялицях. Почувши його крик, я виношу йому різного м'яса та сиру і ставлю під ялицю. Я радію, коли він злітає і їсть те, що я йому приніс. Він прилітає часом і на наше подвір'я, але наш песик лякає його, і Паск летить геть до своїх ялиць, де живуть такі, як він, пташки.

*Ігор Якубович
учень 7-ої класи Рідної Школи
в Нобл Парку, Австралія*

ЩО ЧИТАТИ?

СОРОЧИНА СІМ'Я

(Пилип Вакуленко — „Мої австралійські сороки”, Аделаїда, 1970)

В Аделаїді, Австралія, вийшла книжечка Пилипа В а к у л е н к а під наголовком „Мої австралійські сороки”. Автор оповідає в ній про сім'ю сорок — двох батьків і трьох сороченят. Ця сорочина сім'я щоденно гостювала на подвір'ї автора й отримувала від нього поживу. Батьки-сороки наперед годували своїх дітей, щойно потім самі їли, а залишки ховали під куцями „на чорну годину”. Зразу старі сороки носили поживу в своїх дзьобах до гнізда, але згодом ціла сім'я прилітала на подвір'я й підходила під двері хати, домагаючися корму. Однак, з руки не наважувалися їсти. Малі сороченята були ненажерливі й вимагали багато корму. При тому були такі крикливі, що їхні батьки втрачали терпець і картали дітей своїми дзьобами. Сороки-батьки не лише привели дітей на світ, годували й вирощували їх, але й учили здобувати їжу.

В.Б.

ЖАБИ Й ЗАЙЧИК

(Ілюстрації Юрія Козака)

На пісочку біля річки
Спочивали дві сестрички —
І зелені і окаті,
А ножища, як лопати!

Біг там зайчик по капусту,
А вони: „Ква, ква! Не пустим!
Чи ти стежки десь не маєш,
На пісочку тут стрибаєш?”

Зайчик з дива зупинився,
До сестричок придивився,
Через них угору — плиг!
„Тьху! Це ж жаби!” — і побіг.

З переляку жабки в воду!
Під лататтям коло броду
З головою заховались,
Навіть квакнути боялись.

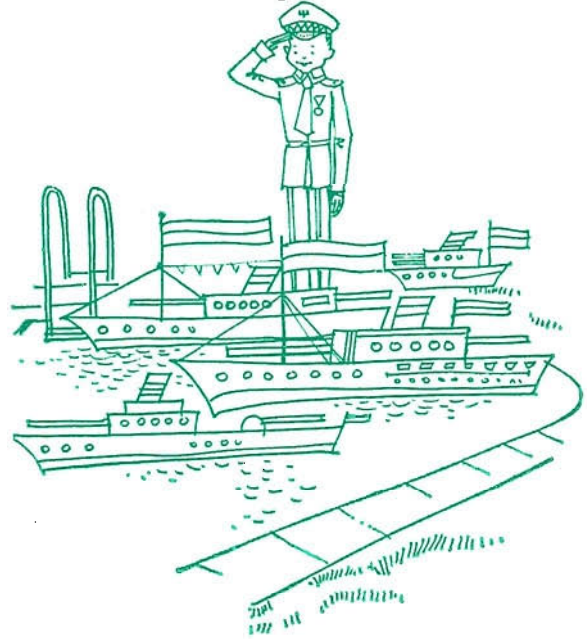
Латаття — water-lily.

У БАСЕЙНІ

(Ілюстрація Богдана Божемського)

У нас
є басейн посеред двору.
У басейні в літню пору
море свіжої води.

Отаке широке море!

Я в широке Чорне море
далі й далі від землі
з порту фльоту випускаю.
І на кожному кораблі
український прапор має.

Я у флоті адмірал.
Не страшні нам буря й шквал,
наша фльота не потоне.
Ці військові кораблі
захищатимуть кордони
Української Землі!

Шквал — гураган.

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕСЕЛКИ!” ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! ПОШИРЮЙТЕ НАШ ЖУРНАЛ! ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ!”

ГОЦА ДРАЛА

З міста вітер в Гоцин ліс
Раз бальоника приніс.

Понад ліс бальон літає
І шnurком-хвостом махає.

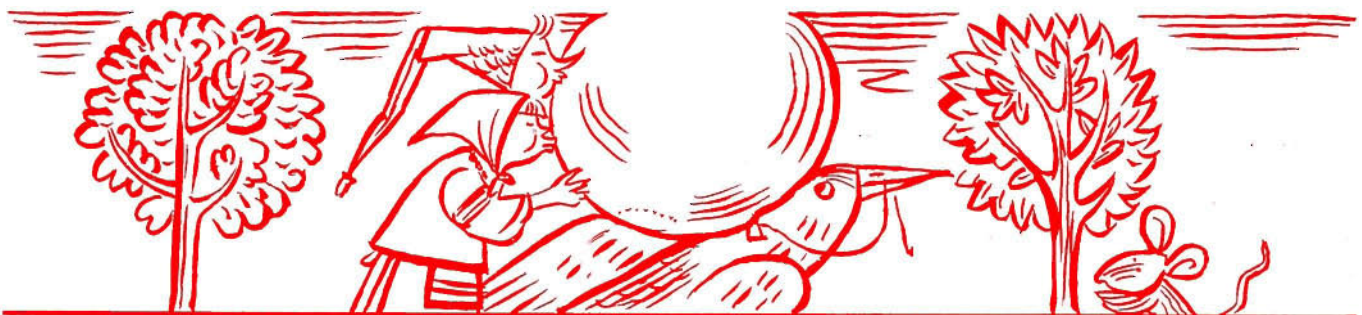
Гномик просить: „Шпачку брата,
Поможи його спіймати!”

Шпак на плечі гнома взяв
І бальоника догнав.

Гном і Гоца посідали
І бальона оглядали.

Кажуть втішно до шпака:
„Будем мати літака!”

„Правда, трохи він м'який,
Та порадимо якстій!

Зробим дірочку, надуєм,
Знизу кошик прилаштуєм!”

Вдвох бальона надували,
Аж сопіли, аж крєктали.

От, бальон стає все більший,
Все гладкіший, все кругліший.

„Дуй, Гоцуню! — гномик просить,
Раз, ще раз — і буде досить...”

Раптом аж здригнувся ліс:
То бальон, мов бомба, тріс! ...

КОЗЛИК

Під час вакацій діти знайшли в житі маленького козлика. Просто з поля принесли його до нас у школу. Шийку перев'язали шнурочком, щоб — казали — „дуже не бекало”. На спині в нього, наче платочки снігу, були розсіпані латочки білої шерsti.

Ми назвали козлика Даньом. Даньо ріс і робив різні смішні витівки. Згодом білі латочки на спині позникали, козлик змужнів, а на його голові стали рости ріжки. Тоді козлик став боротися з усім, що тільки зустрічав на дорозі. Побачивши двері курника, розбігався і з усієї сили вдаряв у них лобиком. Так ударяв доти, аж поки наймичка Ксеня не проганяла його мітлою.

Тоді підкрадався до плотика, на якому сохли горстки льону. Хапав горстку і, втікаючи, хрупав на бігу смачне насіння, а Ксеня услід за ним вимахувала мітлою.

Одного разу привіз нам сусід з поля снопи. Високо на снопах сидів його синок Богданко, а коло нього песик Картусь. Побачив песик козлика, скочив з воза та й став за ним уганяти. Богданко пустився навздогін за песиком. Притримував руками штанята, бо злітали, і кричав: „Картусь! Картусь!” Даньо злякався, розігнався і крізь вікно стриб у кімнату! Шойно тоді Картусь припинив погоню.

Козлик виходив пастися за дорогу. Але одного разу напала на нього громадка картусів, бровків та бриськів, і він кудись забіг. Марійка плакала, а Ксеня на радощах приговорювала: „Добре йому так, певно пси його роздерли!”

Надвечір під вікном щось голосно забекало. Дивимось — господар несе Даня на руках. Козлик навіть не пручається, лише бекас.

— Пси загнали оцього сарнюка в мою стодолу, — каже господар. — Я думав, що він з лісу, але сусідка сказала, що то вчителів цап.

— Пустіть його, Федоре, пустіть, бо подвигається!

Даньо на це тільки й чекав. Одним стрибком опинився в кухні та й давай тягнути зі стола хліб...

За кілька днів по цій пригоді принесли нам діти ще й сарну. Вона заплуталась у колючому дроті і подерла собі боки.

Отак у Даня появилась подруга.

Сарна була дика, але Марійка ніколи не виходила до сарнят з порожніми руками. Все приносила їм хліб і качани кукурудзи, що хрумтіли в Даньових зубах.

Мало-помалу і сарна стала брати хліб з рук. Бувало, взимі в погідний день вибіжать вони вдвох із стаїні в сад та й заходяться одне одного здоганяти. Мчать, мов птиці, що й ноги годі було доглянути.

Потім вибухла війна, і наших сарнят забрали до якогось парку. В нас залишилася тільки знімка, як Марійка годує Даня та його подругу кукурудзою.

Полісенья-словничок: козел — самець сарнячого роду; сарна — chamois; витівки — пустоці (roguey tricks); лобик — малий лоб — чоло (forehead); льон (flax) — рослина, що має волокна (fibre, filament), з яких виробляють полотно; горстка льону — снопок з билин льону; навздогін — когось здоганяючи (in pursuit of); пручатися — to resist, to try to get free; подвигається, надвередиться — захворіти, піднявши якусь важку річ; качан кукурудзи — corn cob.

УВАГА ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВЕСЕЛКИ"! НА КОВЕРТАХ, У ЯКИХ ПРИХОДИТЬ ДО ВАС ЖУРНАЛ ВІЛЯ ВАШОГО ПРІЗВИЩА ПОДАНА ДАТА, ДО ЯКОЇ ЗАПЛАЧЕНА ПЕРЕДПЛАТА. ПЕРЕВІРТЕ Й ВИРІВНЯЙТЕ, АБО ВІДНОВІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ.

СЕРНЯТКО

Молоденьке це сернятко
Раз прийшло під нашу хату,
Запищало: пі-пі-пі! —
Чи це ппач чи може, спів?

Я узяв його до хати,
Молюка навчив поссати,
Пипку, пляшечку купив,
З нами жити запросив.

Добре в нас сернятку жити:
Є що їсти, є що пити,
Та я знаю: прийде час —
Утече воно від нас!

Хай втінає! — В лісі воля,
Ну, а може там на доню
Десь матуся рідна жде?
То ж, як хоче, хай іде!

Р о л я н и к

УВАГА, ПОВІНЬ!

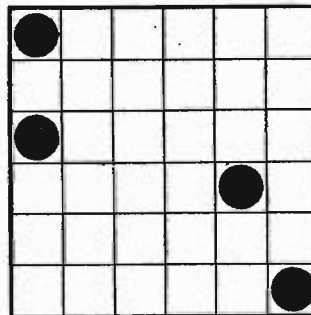
Оця гра на час літньої прогулянки. Провідник гуртка час від часу каже: „Увага, повинь!” Тоді кожен учасник прогулянки старається стати на якомусь камені, дереві, вилізти на стовп, паркан так, щоб не торкатися ногами землі.

РОЗГАДАЙМО!

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Одне слово означає найкращу пору року. Коли в цім слові змінити першу букву, вийде назва ріки, що тече в лівобережній Україні і вливається в Дніпро. Які це слова?

ДОРISУЙТЕ ВІСІМ КРУЖКІВ

Отут на рисунку в квадратиках бачите чотири кружки. Дорисуйте ще вісім так, щоб у кожному ряді поземо і доземо та на перекутних було по два кружки. Чи зумісте це зробити?

ЩО ЦЕ?

Всередині — повітря,
Ні одної діри,
Кинеш об землю —
Скаче догори.

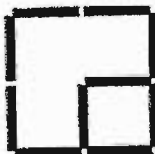
Загадка

Літом співом звеселяють,
Взимку на поміч чекають.

ЯК ЗВЕТЬСЯ?

Хто з вас її знає —
Три листочки, а часом
то й чотири має.
Ця рослина
Зветься - - - - - .

РОЗВ'ЯЗКА „ЧОТИРЬОХ КВАДРАТІВ”:

Як бачите, завдання не було трудне. Справа була в тому, що два квадрати не мусіли бути однакові.

Оксана Ясчник 11 років прислала правильні розгадки загадок з числа „Веселки” за лютий ц. р.

БОГДАН-СИЧОВИЙ СТРИЛЕЦЬ ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОГДАН-СИЧОВУ STRILETS

РОЗДІЛ VII: І ДІТИ БУВАЮТЬ ГЕРОЯМИ

CHAPTER VII: CHILDREN, TOO, CAN BE HEROES

Гната, пораненого кулею в стегно, перев'язали, поклали на скреплені рушниці й понесли лісом.

Wounded in the thigh, Hnat was attended to by his friends, placed on a makeshift stretcher of crossed rifles, and carried through the forest.

Полонених повела друга група, що надійшла під проводом Юри.

Another group, led by Yura, escorted the prisoners.

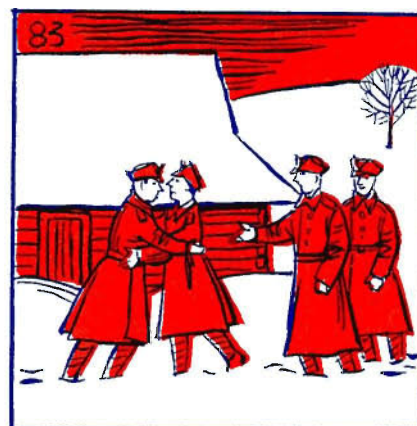
— Тут глибокий сніг! — сказав Федір до Юри. — Сідай мені на плечі і покажуй дорогу!

«The snow is deep here,» said Fedir to Yura. «Climb on my back and show us the way.»

Над ранок натрапили на першу стрілецьку заставу.

At dawn they encountered the first Strilets outpost.

А вранці Богдан уже обіймав своїх друзів.

And in the morning Bohdan was already embracing his friends.

— Хлопцева рана не грізна! — сказав Богданові лікар. — Малий герой напевно скоро одужає.

«The lad's wound is not dangerous,» the doctor told Bohdan. «The young hero will recover in no time.»

(Кінець розділу сьомого)

(End of Chapter VII)